

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

51. An qui v. g. per mensem singulis diebus habuit pœnitentiam audiendi
Missam, teneatur diebus festivis duas Missas audire? Ex p. 5. tr. 14. &
Misc. 2. res. 61.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

dem non esse. Probat, cuiusque Sacramenti propria sunt partes: ergo & satisfactio non potest ergo una eademque pluribus Sacramentis aptari: danda est ergo toties poenitentia, quoties a poenitente Sacramentum poenitentiae iteratur. Et hanc sententiam videtur docere Suarez tom. 4. disp. 38. sect. 4. & clariss Reginaldus tom. 1. lib. 7. n. 12.

2. Verum negativam sententiam docet Bonacina tom. 1. disp. 5. q. 5. sect. 5. punct. 2. num. 3. ubi ita asserit: Secundus casus, quando scrupulosus intra eandem horam frequenter accedit ad Confessarium, aliquid noui semper confitens: in quo casu Sacerdos potest iniungere poenitentiam iam alias iniunctam: nam opus alias debitum potest in Sacramentalem satisfactionem iniungi, vt inferius explicabo. Hic tamen casus non est proprie exceptio a regula generaliter radita de obligatione poenitentiae iniungenda, cum aliqua poenitentia imponatur. Ita ille. Qui etiam adde Henriquez lib. 5. c. 20. n. 6. quem sequitur nouissime Pater Lugo de Sacram. poenit. disp. 2. sect. 4. n. 50. Et ratio est, ait ipse, quia Bonifacius VIII. vt refert Gloss. in Extravaag. Antiquorum, de poenit. & remissionib. reprehendebat Confessarios, qui anno Iubilaei imponebant alias poenitentias: ergo non curabat, quod Sacramento deesset illa pars integralis. Eodem modo si infirmo moribundo imponatur poenitentia solum implenda, si conualuerit, non videtur Sacerdos peccare mortaliter: & tamen tunc exponitur periculo euidenti Sacramentum ne compleatur: nam per poenitentiam solum impostam, & non exhibitam, non compleatur Sacramentum: ergo deberet sub mortali imponere aliquam poenitentiam praesentem propter integritatem Sacramenti. Ratio denique a priori est: quia haec pars solum requiritur ad integritatem Sacramenti: eo modo, quo poenitio requiritur ad complementum iudicii humani: hinc enim fit, quod sicut in iudicio humano non manet iudicium imperfectum ex defectu poenitionis, quando reus non iudicatur poena dignus; sic neque hoc iudicium, & Sacramentum manet imperfectum ex defectu poenitionis & satisfactiois, quando poenitens non iudicatur dignus poena. Ex hoc autem rursus sequitur, quod sicut in iudicio humano non peccat grauius iudex non imponendo aliquam poenam parui momenti, qua reus dignus: sic nec in hoc Sacramento iudex grauius peccat non imponendo poenitentiam leuem, quam posset imponere, nam per hoc non deest muneris suo in re graui; sed in complemento quodam leuis momenti, quod deficit Sacramento ob eius culpam. Huc vsque Pater Lugo. Et ex dictis patet responsio ad argumenta Patris Banny.

Officium diuinum ratione Ordinis sacri, & beneficij, vtrique titulo satisfacit vnica recitatione, vide Sanchez in summa lib. 1. c. 24. n. 5.

2. Sed difficultas est, quando de facto superueniens obligatio cadat super actum debitum, quando vero expostulet alium? In quo casu certa regula definitur non potest, sed ex circumstantiis omnia colligenda sunt, quia hoc ex intentione, & voluntate legislatoris dependet. Regulariter tamen quoties distincta obligatio superuenit, distinctum actum ex postulat, & in calu dubio sic est interpretandum; vide Sanchez ubi supra, n. 6. & Suarez in 3. par. tom. 4. disp. 37. sect. 6. n. 5.

3. Ex quibus inferitur primo, quod Confessarius imponens poenitentiam censendus est ad actus, qui alias obligatorij non sunt obligare, nisi contrarium explicet. Ita Sanchez, & Suarez supra, quibus adde Azorium tom. 1. lib. 1. c. 14. q. 1. Sayrum in clauis Regia, lib. 6. c. 3. n. 2. Henriquez lib. 5. c. 19. n. 5. & alios. Limita tamen supradictum corollarium in casu quo Confessarius dicat, singulis diebus hoc mense audias sacrum, & benigna interpretatione censetur Missa debita ex praeepto diebus festiuis contentus esse. Ita Sanchez loc. cit. n. 6.

4. Secundo inferitur, quod vouens dare elemosynam, non satisfacit voto, restituens debitum. Ita Sanchez ibidem.

5. Tertio inferitur, quem non satisfacere voto, vel poenitentiae de danda elemosyna, si det fratribus, auis, & parentibus indigentibus taliter, vt teneatur illis subuenire. Secus autem aliis consanguineis indigentibus, quia non tenetur illis subuenire, vel alimenta praebere. Ita Sanchez, & Sordus de alim. tit. 7. q. 37. a. n. 1. vsque ad 11. vide etiam Molinam Iuriconsultum lib. 2. de primogeniis, c. 15. a. n. 37.

6. Quarto inferitur, quod quis satisfacit voto, vel poenitentiae dando elemosynam extreme indigenti, quia non est debita illa elemosyna ex praeepto misericordiae absolute, sed ex suppositione quod quis non possit alia via necessitati pauperis subuenire. Ita Henriquez lib. 5. cap. 2. n. 3. in glossa litera Q. Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 14. quest. 1. Emmanuel Sa. ver. factis factis, num. 9. & alij, quidquid in contrarium asserat Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 27. sect. 6. n. 5. Sayrum in clauis Regia, lib. 6. c. 3. n. 22. Paludanus in 4. disp. 15. q. 1. m. 2. n. 8. & alij.

7. Sed quid dicendum, si actum facias, cui pluribus obligationibus sigillatim tantum satisfacere potes, vt si, v. g. debes dare pauperibus centum ob iustum ablatum, centum ex voto, centum ex poenitentia: vide Sanchez ubi supra, n. 8. sed ad alia procedamus.

Sup hoc lege supra doctrinam § vlti n. Ref. 43. & 56. & vult eius annot.

Sup. contra in hoc §. infer. in §. vic. Ref. 52. a. lin. 3. & sup. in Ref. 11. §. vlt. a principio, vt que ad medium, & pro parte infra in Ref. 104.

Sup hoc sup. in Ref. 9. §. lde. in principio, & in alio §. eius not. signanter pro. confanguineis contentis in hoc §.

Sup. hoc pro poenitentiae in Ref. not. praeter. & in eodem §. ad medium, a velt. si imponatur, & supra in Ref. 32. §. vic. ad medium, velt. item.

RESOL. L.

An quis possit vnico actu pluribus praeeptis & obligationibus satisfacere? Et pro praxi huius questionis aliqui diuersi casus in textu huius Ref. adducuntur; & signanter quatuor vtriusque casus inferuntur pro satisfactione sacramentali. Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Ref. 86.

§. 1. Respondeo negativè si obligationes sunt iustitiae, non enim potes pluribus vnico actu satisfacere, secus autem si sint obligationes diuersarum virtutum, quia non implicat rem debitam vno titulo, alio diuerso deberi; ex quo inferitur quod si voueas ieiunare in Quadragesima, satisfacis & praeepto Ecclesiae, & voto. Item si voueas restituere debitum, dare elemosynam indigenti, satisfacis vnico actu duplici obligationi; sicuti obligatus recitare

Tom. 1.

RESOL. LI.

An qui v. g. per mensem singulis diebus habuit poenitentiam audiendi Missam, teneatur diebus festiuis duas Missas audire? Ex part. 3. tract. 14. & Miscell. 2. Ref. 61.

§. 1. Videtur affirmatiuè prima facie respondendum, quia diebus festiuis talis tenetur audire Sacrum ex praeepto Ecclesiae, & ex praeepto Confessarij; ergo duas Missas tenetur audire. Probo consequentiam, quia distincta obligatio distinctum actum requirit, & ideo si Confessarius pro poenitentia imponeret ieiunia aliqua, quis non satisfaceret ieiuniis ex praeepto Ecclesiae, aut voto delectis ex illa regula, quod Confessarius imponens poenitentiam censendus est ad actus, qui alias obligatorij non sunt, obligare, nisi contrarium explicet.

2. His tamen non obstantibus, si Confessarius dicat, Singulis

Sup hoc fa Ref. praeterita §. Ex quibus, per totum, & si gnanter, velt. limita & sup. in Ref. 12. §. vltim. a principio, vt que ad medium, & leg. etiam infra in Ref. seq. §. 2. a. lin. 3.

Singulis diebus hoc mense audias Missam, ex benigna interpretatione censetur Missa debita ex præcepto diebus festiuis contentus esse, neque enim censendus est obligare ad audiendum duplex Sacrum diebus festiuis, quia est graue onus, quod non est credendum impoluisse, nisi manifestet, ac proinde diebus festis vnico Sacro auditio satisfacies vtrique obligationi. Et ita docet Mercurius de Sacrament. q. 83. artic. 4. not. Castrus Palaus tom. 1. tractat. 3. disput. 1. punct. 19. num. 4. & Sanchez, quem ego adduxi in

Quæ hic est Ref. antecedens, & signat in §. Ex quibus.

RESOL. LII.

An si Confessarius, v. g. iniunxit duas Missas audire, satisfaciat penitens, si simul ex vno loco illas audiat à duobus Sacerdotibus? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 71.

Sup. hoc in §. 1. Negatiuam sententiam docet Turrianus in selectis disp. part. 2. disput. 16. dub. 7. in fine, vbi sic ait: Infertur quòd si alicui imponatur à Confessario penitentia audiendi duas Missas, non satisfaciat penitens, si velit duas Missas simul tempore audire à duobus Sacerdotibus, hoc enim esset contra intentionem Confessarij, qui communiter intendit in hac penitentia imponere penitenti onus audiendi duas Missas diuersis temporibus, quod satis constat ex communi sensu Confessorum, & penitentium. Ita ille, & nouissime Ioannes de Lugo de Sacram. Euchar. disp. 22. sect. 1. n. 10.

2. Sed nisi aliud à Confessario iniunctum sit, vel declaratum, affirmatiuam sententiam docet Mercurius de Sacram. quest. 83. art. 4. dub. 4. vbi sic ait: Notandum eum satisfacere præcepto, cui in satisfactionem iniunctum à Confessario fuerit die festo Missam audire, si vnica audierit, nisi tamen secundam audiri Confessor expressè voluerit, quo casu eum, qui tenetur duas Missas audire, potest simul audire à duobus Sacerdotibus diuersis Altaribus. Ita ille, qui citat Maiorem in 4. dist. 12. quest. 8. cui ego addo Villalobos in summa, tom. 1. tract. 8. difficultat. 35. num. 12. vbi sic asserit: Quando el Confessor mandò à vno en penitencia que oyese dos Missas, dixè Azor, que cumplira oyendo las ambas juntas. si comodamente lo puede hazer, de vn mismo lugar, si el Confessor no declarò otra cosa. Esta sententia me parece probable. Ita & mihi, sicuti etiam & Molfesio in sum. tom. 1. tr. 3. c. 17. n. 36. illamque, vt ego alibi notauì, præter Doctores citatos tenet etiam Hurtadus de Sacram. Missæ disp. 5. dis. 4.

Alibi in omnibus Refol. not. primæ huius Refol.

RESOL. LIII.

Quis ex deuotione recitabat singulis diebus Officium B. Virginis, qui postea habuit penitentiam recitandi per annum singulis diebus tertiam partem Coronæ eiusdem Beate Virginis, quaerit à me, an satisfaciat dictæ penitentia cum recitatione prædicti Officij?

Et quid, si penitentia sit medicinalis, præseruatiua? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 105. aliàs 106.

§. 1. Negatiuam sententiam docent Laurorius tr. de indulgen. p. 2. c. 5. n. 49. Valentia to. 4. disput. 7. q. 20. punct. 3. Reginaldus tom. 2. l. b. 7. c. 11. n. 125. Nauarrus de indulg. not. 3. l. n. 20. & Paludanus in 4. distinct. 20. q. 4. art. 1.

2. Sed his non obstantibus, tunc supradicto consulenti ostendi Bonacinam de Sacram. disp. 3. q. 5. sect. 3.

punct. 4. num. 8. vbi docet, obligationem penitentia cessare, non solum per indulgentias, verum etiam per remissionem pœnæ alia via obtentam, vt per alia pia opera satisfactoria propria sibi applicata; nam eadem rationes militat in indulgentiis, ac in aliis operibus pijs satisfactoriis. Ita Bonacina, quæ quidem opinio limitanda est, dummodo penitentia non sit medicinalis, & præseruatiua, sed tantum satisfactoria, vt erat penitentia consulenti. Et ideo supradicta sententia probabilis tunc mihi, & alijs per consulentem consultis, visa est, sed non videtur à priori recedendum, cum non potest penitenti constare an per illam recitationem satisfaciat pœnæ, quia opus in penitentiam iniunctum habet virtutem satisfaciendi ex opere operato, qua caret illa Officij recitatio.

RESOL. LIV.

Si quis habuit penitentiam recitandi septem Psalmos per aliquas sextas Feria flexis genibus coram Crucifixo, quaerit, an impleuerit penitentiam recitando dictos Psalmos aliquo tempore, & loco sine illis circumstantiis? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 55.

§. 1. AD hunc respondet Vega in summo, tom. 2. cap. 64. cas. 6. vbi sic asserit: *Vn Confessor dio à vn penitente en penitencia, que tenia los viernes delante de vn Crucifixo rez. asse de rodillas los Psalmos penitenciales, el no lo rezo de rodillas, ni el vnierno, ni delante de vn Crucifixo, sino en otro tiempo, y lugar; quaeritur, an penitentia satisfecerit? Respondeo que aunque le fuera en mayor mireciniento el cumplirla, como le fue impuesta, que con todo esso satisfizo. La razon es, porque en la penitencia lo principal es cumplirla, y no la circunstancia del lugar, o tiempo en que se ha de cumplir, con lo qual se puede consolar à muchos. Ita Vega.*

2. Sed quis potest dicere, quòd recitare septem Psalmos flexis genibus à penitentibus, non est quid accidentale, sed substantiale, facilius enim aliqui recitabant bis septem Psalmos, quam semel flexis genibus? Et Confessarij, qui talem iniungunt penitentiam, semper intendunt, vt penitentes sentiant illam corporis afflictionem recitando flexis genibus, quæ quidem videtur res grauis. Ergo, &c.

RESOL. LV.

Si quis fecit penitentiam impostam à Confessario absque intentione illam adimplendi, imò cum intentione contraria, quaerit, an teneatur illam denuo facere? Et infertur, quòd licet penitens non recedat penitentia impostam, adhuc satisfaciat ieiunando ex deuotione.

Et quid, si alicui Confessarius imposuit pro penitentia ieiunium, vel elemosinam distinctim, & ipse dederit elemosinam cum intentione non adimplendi penitentiam per illam, sed ieiunando postea, an possit adhuc postea penitens non ieiunare? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Refol. 43.

§. 1. Ieiunauit v. g. quis, vel Rosarium B. Virginis recitauit ex deuotione volens ieiunium & Rosarium pro penitentia à Confessario imposta postea adimplere. Quaeritur, an possit hoc non obstante nec ieiunare, nec Rosarium dicere? Et negatiue respondet Valquez opus. de Beneficijs, cap. 4. §. 1. artic. 3. dub. 7. n. 117. quia licet ad satisfaciendum præceptis & legibus sufficiat ponere opus præceptum, licet non ad intentionem operantis.